

Intervju med finansmarknadsminister Per Bolund (MP) och Jakob König från Sveriges Konsumenter i SVT:s Agenda 2016-04-10 angående förtroendet för bankerna efter Panama-läckan.

CAMILLA: Ja, vi har bjudit in Nordeas ledning och också bankföreningen men ingen av dem har velat komma till Agenda. Men här har vi i stället finansmarknadsminister Per Bolund. Välkommen.

PER: Tack så mycket.

CAMILLA: Och här finns också Jakob König som är bankexpert på organisationen Sveriges Konsumenter som arbetar just för konsumenternas rättigheter. Du är också välkommen.

JAKOB: Tack så mycket.

CAMILLA: Ja, vad har du fått för reaktioner från bankkunder den här veckan?

JAKOB: Ja, det har varit en otroligt stark reaktion. Folk är ju väldigt upprörda över att vissa personer gömmer pengar i skatteparadis och lever ovanför lagen och det är ju pengar som innebär förlorade skatteintäkter och i slutändan ska användas till vår välfärd så folk har varit väldigt upprörda.

CAMILLA: Och nu ska finansinspektionen granska detta. Man ska granska Nordea men också de andra storbankerna. Se om man har brutit mot regler vad gäller skatteflykt och penningtvätt. Hur allvarligt skulle du säga att det här avslöjandet är?

PER: Jag tycker framför allt ska man säga att det är bra att det här har avslöjats. Det är ju väldigt bra att det nu kommer papper på borden så vi kan börja gräva i det här. Samtidigt så är ju jag också upprörd och jag förstår att människor är arga, både för den verksamhet som svenska storbanker har bedrivit men också verkligen omfattningen som man ser av det här. Det är verkligen överraskande.

CAMILLA: Det är överraskande för dig?

PER: Ja, jag vet ju att det har förekommit den här typen av penningtvätt och också av brevlådeföretag för att undvika skatt, men att svenska storbanker har ägnat sig åt det på den här nivån, den här omfattningen, det hade jag inte väntat mig.

Intervju med finansmarknadsminister Per Bolund (MP) och Jakob König från Sveriges Konsumenter i SVT:s Agenda 2016-04-10 angående förtroendet för bankerna efter Panama-läckan.

- CAMILLA: Storbankerna ska nu granskas då. Men vad säger du om att just Nordea förekommer i så överlägset många gånger i just den här läckan då när det gäller den här advokatbyrån i Panama?
- JAKOB: Ja, alltså i våra granskningar så har vi ju funnit att Nordea saknar en tydlig policy på det här området och uppenbarligen har det inte varit tydligt för bankens anställda var banken står. Här är det väldigt viktigt att som bank, att när man är i såna här högriskområden, länder, och där det finns mycket gråzoner, att man har en egen kompass.
- CAMILLA: Men Nordea säger själva att de har en policy som säger att man ska följa regler och lagar och deras egna etiska riktlinjer.
- JAKOB: Ja, men här är det väldigt viktigt att man förtydligar vad man menar med det, att man ska ta samhällsansvar och följa lagar. Det finns väldigt mycket gråzoner i den här världen, och då är det väldigt viktigt att man är tydlig med vad som gäller.
- CAMILLA: Men sticker Nordea ut här på något sätt?
- JAKOB: Nordea är en av de där vi inte hittar några tydliga riktlinjer när det gäller skattefrågor. Vi kan se andra banker. Exempelvis Handelsbanken är väldigt tydliga på det här området och tillämpar till och med en försiktighetsprincip som säger att finns det minsta osäkerhet så ska vi dra oss ur, vi ska inte genomföra såna transaktioner.
- CAMILLA: Vad kan då regeringen göra för att se till att skattesmitare då inte ska kunna utnyttja banker för det här ändamålet?
- JAKOB: Alltså, för det första så tycker jag att tillsynen måste öka för att se till vad bankerna sysslar med i de här länderna, i skatteparadis. Många av våra svenska banker är aktiva i skatteparadis och vi måste få bättre kontroll på vad bankerna håller på med där nere. Men sen så tror jag också att det är viktigt att sätta större internationell press på de här skatteparadisen och det är dags att börja svartlista de som inte sköter sig, de som inte samarbetar, där det inte finns tillräcklig insyn. Och förbjuda banker att vara verksamma där. Vi måste börja se på de här länderna, inte som paradis utan som bovar i

Intervju med finansmarknadsminister Per Bolund (MP) och Jakob König från Sveriges Konsumenter i SVT:s Agenda 2016-04-10 angående förtroendet för bankerna efter Panama-läckan.

det finansiella systemet. För de är ett väldigt stort problem för global utveckling.

CAMILLA: Är Panama ett sådant land som ska svartlistas tycker du?

JAKOB: Panama är ett av de länder som inte har varit villiga att samarbeta, och uppenbarligen så har man inte kontroll på vilka typer av ... att man kan sätta upp brevlådeföretag systematiskt med olika målvakter.

CAMILLA: Vad säger du om det? Är du beredd att förbjuda svenska banker att göra finansiella affärer med svartlistade skatteparadis?

PER: Till att börja med har ju svenska regeringen jobbat väldigt intensivt och hårt, och också lyckats med att faktiskt sluta informationsutbytesavtal med väldigt många länder som förut har varit ovilliga att dela med sig av information. Och därmed har man kunnat gömma undan skattepengar där. Så att nu har vi börjat få mer ett generellt regelverk där vi faktiskt ser till att vi hittar de här pengarna, att de faktiskt går att få fram. Och därför har vi också skjutit till mer pengar till Skatteverket för att kunna använda all den nya informationen som de får till sig så att vi kan hitta de här pengarna.

CAMILLA: Men det har ju inte räckt. Är du beredd att gå längre och faktiskt förbjuda svenska banker att göra affärer just till exempel i Panama?

PER: Nu tycker jag ju, i första hand så ska vi använda oss av den här informationen som vi nu får fram genom de här avtalen. Men det är klart, är det länder som verkligen sticker ut och vägrar ta något som helst ansvar. Ja, då får vi fundera på om det finns möjligheter att gå vidare på andra sätt.

CAMILLA: Varför bara fundera? Varför inte agera?

PER: Ja, för att jag tycker ju att det allra bästa är ju om vi kan fortsätta att bedriva affärer med andra länder, och det är klart att det är ju det som vi skulle vilja eftersträva. Men det är klart att blir det så att man verkligen använder ... Att vissa länder vägrar att medverka, och att man bara uppenbart vill tjäna pengar på

Intervju med finansmarknadsminister Per Bolund (MP) och Jakob König från Sveriges Konsumenter i SVT:s Agenda 2016-04-10 angående förtroenet för bankerna efter Panama-läckan.

grå eller till och med svart verksamhet. Ja, då får vi ju fundera på om det finns andra åtgärder vi kan vidta. Men vi har också vidtagit en hel del åtgärder. Till exempel så har vi ju reglerat när det gäller just personer i politiskt utsatt ställning. Till exempel de statschefer och ministrar som vi har sett har varit inblandade. Där finns det nu särskilda krav som är väldigt strikta i Sverige. Och även så håller vi på att införa en ny penningtvättslag som ska börja gälla 2017. Och i sammanhanget med det så kommer vi också ta in den här informationen som nu har kommit och se om man kan skärpa den lagen ännu mer än vad som var tänkt från början.

CAMILLA: Låter det som du det räcker tycker du?

JAKOB: Nej, men alltså, det har skett en del positiv utveckling och vi har fått till en hel del bra avtal med många länder. Inte alla då. Men jag tror att man måste tänka så som vi tänker med vissa länder i världen som inte lever upp till internationella krav, då inför man sanktioner för att sätta press på dem. Och jag tror att man måste tänka likadant med skatteparadis, för att de lever ju på att attrahera skumma verksamheter i form av låga skatter, låg insyn, hög diskretion. Och där måste vi sätta större press.

CAMILLA: Ja, till exempel, du kritiserade finansminister Anders Borg tidigare för att han hade hårda ord men lam handling då, när det gällde bankerna. Kan du erbjuda någonting mer än lam handling här?

PER: Ja, vi har ju nu fattat beslut om lagar som gör att vi har väldigt hårda sanktioner. Det handlar om att man kan få böter på upp till 10 % av omsättningen i banken så det kan ju mycket väl handla om miljardbelopp. Och är det väldigt, väldigt stora brister som finns, ja då kan man till och med dra in tillståndet för en bank. Så att det är ju verkligen sanktioner som ingen ...

CAMILLA: Men du är inte beredd att förbjuda en svensk bank till exempel att faktiskt hjälpa till att sätta upp såna här brevlådeföretag i skatteparadis?

PER: Jo, vi gör ju massor med åtgärder för att förhindra att just det ska inträffa, och att man också ska ... Försöker man placera sina pengar utomlands för att undvika skatt så ska den informationen

Intervju med finansmarknadsminister Per Bolund (MP) och Jakob König från Sveriges Konsumenter i SVT:s Agenda 2016-04-10 angående förtroendet för bankerna efter Panama-läckan.

komma till skatteverket. Och dessutom nu 2016 så automatiseras dessutom det här informationsutbytet så att vi automatiskt får den informationen. Och det är precis på det sättet som jag hävdar att vi måste jobba och jobba vidare, att se till så att vi hela tiden skärper reglerna och samarbetar internationellt.

CAMILLA: I veckan så avslöjades också att den tidigare ledningen på Swedbank inte får ansvarsfrihet på grund av att man har tillåtit tvivelaktiga fastighetsaffärer. Tycker du att storbankerna i Sverige tar det samhällsansvar som de säger att de vill ta?

PER: Jag tycker att bankverksamhet är en förtroendeverksamhet, och då måste man ju inte bara följa lagen utan man måste gå betydligt längre, och faktiskt göra det som människor förväntar sig av en. Att man har en moralisk standard som är hållbar. Och det här är uppenbart, att bankerna har inte klarat av det. Utan jag tror att det behövs en rejäl och genomgripande diskussion inom de svenska bankerna där man diskuterar, vad vill vi egentligen ha för roll i det här samhället och vad är vårt ansvar?

CAMILLA: Och trots de här skandalerna då så fortsätter bankerna gå med stora vinster. Alltså, hur förklarar du det?

JAKOB: Ja, problemet är att konsumenterna fortfarande befinner sig i ett väldigt stort underläge på finansområdet, och de har dålig tillgång till oberoende vägledning. Och då blir det så att vi har något sorts oligopol där kunderna fortsätter att vara kunder trots att de är missnöjda för de ser inte riktigt skillnad mellan de olika ...

CAMILLA: Vad kan man göra då för att stärka konsumenterna?

JAKOB: Vi tror på att skapa större insyn i vad bankerna gör. Vi har startat det här initiativet *Fair Finance Guide* för att kolla hållbarhetsfrågor, enkelt. Vi tror på att man också borde få ta med sitt kontonummer när man byter bank, för att i dag är det inte så lätt som att byta mobilnummer. Mobiloperatör, då tar man med sig numret och ringer som vanligt. När man byter bank så är det fortfarande en del krångel, och det hindrar många från att

Intervju med finansmarknadsminister Per Bolund (MP) och Jakob König från Sveriges Konsumenter i SVT:s Agenda 2016-04-10 angående förtroendet för bankerna efter Panama-läckan.

byta bank. Så vi tror att en sådan reform skulle öka rörligheten på bankmarknaden.

CAMILLA: Gör det lättare för folk att byta bank genom att man får ta med sig sitt bankkontonummer. Är du beredd att införa det?

PER: Vi tittar hela tiden på åtgärder för att just göra det lättare för människor att kunna byta bank och vara aktiva konsumenter.

CAMILLA: Men just det här förslaget då?

PER: Ja, det är ju någonting som vi också tar med oss och tittar. Men det kan innebära ganska stora kostnader också, i och med att man måste ställa om hela datasystem och liknande.

CAMILLA: Ja, för bankerna är emot detta, men Sverige Konsumenter vill ha det då.

PER: Men det viktiga är ju att man ...

CAMILLA: Vilka är du beredd här att gå till mötes?

PER: Ja, vi vill ju gå till mötes konsumenterna självklart. Det viktiga för konsumenterna är att det ska vara lätt att byta bank och föra över till exempel sina autogiron och sina betalningar, och det är ju de tjänsterna som vi måste se till att det är lätt att föra över.

CAMILLA: Men om du vill gå konsumenterna till mötes, är du inte beredd att införa det här då?

PER: Jo, men det är någonting som vi absolut är beredda att titta på. Vi är inte framme än men det är någonting som vi överväger.

CAMILLA: Okej. Tack så mycket båda två för att ni kom hit.

PER: Tack.

JAKOB: Tack.